

581.

Na osnovu člana 173 stav 4 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 28/10, 6/13 i 10/15) i člana 6 stav 1 Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti ("Službeni list CG", broj 53/11), Ministarstvo ekonomije donijelo je

P R A V I L N I K

O KVALITETU I KONTROLI KVALITETA TEČNIH GORIVA NAFTNOG PORIJEKLA

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se kvalitet i način kontrole kvaliteta naftnih derivata i tečnog naftnog gasa (u daljem tekstu: tečna goriva naftnog porijekla), granične vrijednosti karakteristika kvaliteta, ocjenjivanje usaglašenosti i zahtjevi koje treba da ispunjava akreditovano pravno lice za ocjenjivanje usaglašenosti (u daljem tekstu: ovlašćeno tijelo).

Primjena

Član 2

Odredbe ovog pravilnika primjenjuju se na tečna goriva naftnog porijekla koja se koriste u motorima sa unutrašnjim sagorijevanjem kao i tečna goriva namijenjena za proizvodnju toplotne energije, koja se isporučuju na tržište Crne Gore.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) granične vrijednosti su najmanja ili najveća dozvoljena količina ukupnog sumpora, olova, olefina, aromata, benzena, kiseonika, vode, policikličnih aromatičnih ugljovodonika, oksigenata, i najmanja ili najveća vrijednost drugih karakteristika kvaliteta goriva, i to: istraživački oktanski broj, motorni oktanski broj, pritisak para, destilacija, cetanski broj, cetanski indeks, gustina na 15 °C, tačka filtrabilnosti, metilni estri masnih kiselina (MEMK), odnosno fatty acid methyl ester (FAME), ukupne nečistoće i drugo,
- 2) pošiljka je određena količina tečnog goriva naftnog porijekla koja se dostavlja brodom, autocisternom, vagon-cisternom i cjevovodom od uvoznika i/ili distributera do benzinske stanice i/ili skladišta za gorivo.

Tečna goriva naftnog porijekla

Član 4

Tečna goriva naftnog porijekla, u smislu ovog pravilnika, su motorni benzin, gasna ulja i tečni naftni gas (u daljem tekstu: TNG).

Motorni benzin

Član 5

Motorni benzini, u smislu ovog pravilnika, su isparljiva goriva naftnog porijekla tarifnih oznaka CN 2710 11 41, 2710 11 45, 2710 11 49, 2710 11 51 i 2710 11 59, namijenjena za

rad motora sa unutrašnjim sagorijevanjem i prinudnim paljenjem koji se koriste za pogon motornih vozila.

Motorni benzini iz stava 1 ovog člana su:

- 1) Eurosuper 98, i
- 2) Eurosuper 95.

Motorni benzini, iz stava 1 ovog člana, mogu se isporučivati na tržište ako ispunjavaju zahtjeve u pogledu kvaliteta predviđene standardom MEST EN 228.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, motorni benzin Eurosuper 98 treba da ima istraživački oktanski broj RON koji iznosi najmanje 98,0 i motorni oktanski broj MON koji iznosi najmanje 85,0.

Gasna ulja

Član 6

Gasna ulja, u smislu ovog pravilnika, su sva tečna goriva naftnog porijekla koja spadaju pod tarifne oznake CN2710 19 41 i 2710 19 45, namijenjena za rad motora sa unutrašnjim sagorijevanjem i za proizvodnju toplotne energije i koja zbog svojih destilacijskih granica spadaju u kategoriju srednjih destilata i kod kojih se manje od 65% zapremine (uključujući gubitke) destiliše na 250 °C i najmanje 85% zapremine (uključujući gubitke) destiliše do 350 °C u skladu sa MEST EN ISO 3405.

Gasna ulja iz stava 1 ovog člana su:

- 1) Eurodizel,
- 2) Dizel gorivo D 0.1, i
- 3) Ulje za loženje ekstra lako EL.

Eurodizel se može isporučivati na tržište, ako ispunjava zahtjeve u pogledu kvaliteta predviđene standardom MEST EN 590.

Dizel gorivo D0.1 se može isporučivati na tržište, ako ispunjava zahtjeve u pogledu kvaliteta iz Priloga 1, koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Ulje za loženje ekstra lako EL se može isporučivati na tržište, ako je obojeno postojanom bojom i ako ispunjava zahtjeve u pogledu kvaliteta iz Priloga 2 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

TNG

Član 7

TNG je smješa tečnih naftnih ugljovodonika – propana i butana UN oznake 1966 (međunarodne oznake LPG – liquefied petroleum gas).

TNG može se isporučivati na tržište Crne Gore ako ispunjava zahtjeve u pogledu kvaliteta predviđene standardom MEST EN 589.

Praćenje kvaliteta tečnog goriva naftnog porijekla

Član 8

Praćenje kvaliteta tečnog goriva naftnog porijekla je ocjenjivanje usaglašenosti sa propisanim graničnim vrijednostima i drugim karakteristikama kvaliteta tečnog goriva naftnog porijekla u cilju zaštite potrošača i poboljšanja kvaliteta vazduha.

Praćenje kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla sastoji se od uzorkovanja, laboratorijskog ispitivanja i izdavanja potvrde o usaglašenosti za svaku pojedinačnu pošiljku krajnjim kupcima. Tečna goriva naftnog porijekla koja se isporučuju na tržište Crne Gore moraju da ispunjavaju zahtjeve u pogledu kvaliteta propisane ovim pravilnikom.

Tečna goriva naftnog porijekla ispunjavaju zahtjeve u pogledu kvaliteta propisane ovim pravilnikom ako su usaglašena sa važećim standardima iz čl. 5, 6 i 7 ovog pravilnika i ako

ih prati isprava o usaglašenosti (u daljem tekstu: potvrda o usaglašenosti), izdata od ovlašćenog tijela.

Svaku pošiljku tečnog goriva naftnog porijekla, prije njene isporuke krajnjim kupcima, mora da prati potvrda o usaglašenosti.

Zahtjev za ocjenjivanje usaglašenosti

Član 9

Praćenje kvaliteta tečnog goriva naftnog porijekla vrši se na osnovu zahtjeva za ocjenjivanje usaglašenosti koji podnose:

- isporučio, u skladu sa zakonom kojim se uređuje ocjenjivanje usaglašenosti;
- nadležni inspekcijski organ, u skladu sa zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor; ili
- potrošači, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača.

Sadržina zahtjeva za ocjenjivanje usaglašenosti

Član 10

Zahtjev za ocjenjivanje usaglašenosti sadrži:

- naziv proizvoda odnosno tečnog goriva naftnog porijekla, količina pošiljke, broj otpremnice i/ili carinske deklaracije i datum njihovog izdavanja,
- državu proizvodnje tečnog goriva naftnog porijekla,
- datum i mjesto uvoza i/ili isporuke na tržište,
- naziv isporučio.

Uzorkovanje

Član 11

Uzorkovanje tečnog goriva naftnog porijekla vrši se:

- iz transportnog sredstva (plovilo / brod ili auto / željeznička cisterna za prevoz goriva), iz rezervoara u skladištu za derivate nafte i iz rezervoara benzinskih stanica, po standardu MEST EN ISO 3170 i MEST EN ISO 3171,
- iz benzinskih stanica (sa točionog aparata), po standardu MEST EN 14275,
- prije isporuke, iz benzinskih stanica i iz rezervoara za skladištenje tečnog naftnog gasa (TNG), po standardu MEST ISO 4257.

Prilikom pojedinačnog uzorkovanja sačinjava se zapisnik na obrascu koji je dat u Prilogu 6 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Laboratorijsko ispitivanje

Član 12

Ispitivanje kvaliteta tečnog goriva naftnog porijekla vrši se laboratorijskom analizom primjenom metoda ispitivanja propisanih standardima MEST EN 228, MEST EN 590, MEST EN 589 i/ili standardima datim u Prilogu 3, Prilogu 4 i Prilogu 5 koji su sastavni dio ovog pravilnika.

Rezultat laboratorijske analize (atest) predstavlja osnov za konačnu ocjenu ovlašćenog tijela o usaglašenosti tečnog goriva naftnog porijekla.

Potvrda o usaglašenosti

Član 13

Potvrda o usaglašenosti je stručno mišljenje ovlašćenog tijela na osnovu uzorkovanja i atesta iz člana 12 stav 2 ovog pravilnika.

Potvrda o usaglašenosti izdaje se na obrascu koji je dat u Prilogu 7 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Zahtjevi za ovlašćeno tijelo

Član 14

Ispitivanje kvaliteta tečnog goriva naftnog porijekla može da vrši ovlašćeno tijelo koje ima sertifikat o akreditaciji po standardu MEST EN 17020 (Kontrolno tijelo – tipa A), za oblast kontrole tečnih goriva naftnog porijekla i ocjenjivanje usaglašenosti kvaliteta.

Ovlašćeno tijelo u proceduri ocjenjivanja usaglašenosti mora da koristi ateste iz člana 12 stav 2 ovog pravilnika izdate od strane laboratorije za ispitivanje akreditovane po standardu MEST EN 17025.

Obavješćavanje

Član 15

Ako ovlašćeno tijelo utvrdi neusaglašenost kvaliteta tečnog goriva naftnog porijekla sa zahtjevima iz ovog pravilnika, o tome obavještava nadležni inspekcijski organ.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana sadrži zapisnik o uzorkovanju tečnih goriva naftnog porijekla i izvještaj o kvalitetu goriva naftnog porijekla.

Stupanje na snagu

Član 16

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1.avgusta 2015. godine.

Broj: 0501-1115/3

Podgorica, 14. maja 2015.godine

Ministar,
dr **Vladimir Kavarić**, s.r.

PRILOG 1

Granične vrijednosti karakteristika kvaliteta dizel goriva D0,1

<i>Karakteristika</i>	<i>Jedinica</i>	<i>Granične vrijed.</i>
Gustina na 15°C	kg/m ³	820 – 860
Kinematska viskoznost na 20 °C	mm ² /s	2.00 – 6.00
Tačka paljenja	°C	min. 55
Destilacija (v/v) • 95% predestilisanog	°C	max. 375
Tačka filtrabilnosti (CFPP)	°C	ljetno 5
		zima -15*
		prelazni period -10*
Sadržaj pepela	% (m/m)	max. 0,01

Sadržaj vode	mg/kg	max. 500
Sadržaj sumpora	mg/kg	max. 1000
Cetanski Indeks	-	min. 45
Ugljenični ostatak (na 10% ostatka destilacije)	%(m/m)	max 0,30
Ukupne nečistoće	mg/kg	max.24
Mazivost, korigovani prečnik oštećenja usljed habanja (wsd 1,4) na 60 °C	µm	max. 460
*Sezonske klase za tačku filtrabilnosti (CFPP) u zavisnosti od klimatskih uslova utvrđene su Nacionalnim aneksom NA.3 standarda MEST EN 590. **Sadržaj sumpora utvrđen je Uredbom o graničnim vrijednostima sadržaja zagađujućih materija naftnog porijekla (Sl. list Crne Gore br.39 od 20.07.2010.godine) Napomena: Rezultati pojedinačnih mjerenja tumače se na osnovu zahtjeva opisanih u važećem izdanju standarda MEST EN ISO 4259.		

PRILOG 2

Granične vrijednosti karakteristika kvaliteta ulja za loženje ekstra lakog EL

Karakteristika	Jedinica	Granične vrijed.
Gustina na 15°C	kg/m ³	max. 860
Kinematska viskoznost na 20 °C	mm ² /s	2.50 – 6.00
Kinematska viskoznost na drugoj temperaturi	mm ² /s	Upisuju se
Tačka paljenja	°C	min. 55
Destilacija (v/v) 90% predestilisanog	°C	max. 370
Sadržaj pepela	% (m/m)	max. 0,01
Sadržaj vode	mg/kg	max. 500
Sadržaj sumpora	mg/kg	max. 1000
*Tačka tečenja		max -9 / 0 *
Sadržaj indikatora (Solvent Yellow 124)	mg/l	min. 6
Ugljenični ostatak (na 10% ostatka destilacije)	%(m/m)	max 0,30
Donja toplotna vrijednost, ¹	MJ/kg	min 42,00
***Boja		***crvena
*Zimski period max -9 °C (1.septembar-31.mart) / ljetni period max 0°C (01.april-31.avgust) **Solvent yellow 124 sa hemijskom oznakom N-etil-N-S2 (I-izobutoksietoksi) etil azobenzen-4-amin u količini od min 6,0 mg/l (markirni indikator) što odgovara 7,043mg indikatora na 1kg ulja za loženje, a što se postiže dodavanjem sredstava za označavanje SUDAN M Redmarker 467, SUDAN M Redmarker 465, SUDAN M Redmarker 385. ***Količina boje treba garantovati da će pri dnevnoj svjetlosti sloju ulja za loženje od 2cm biti moguće prostim okom uočiti crvenu boju.		
Napomena: Rezultati pojedinačnih mjerenja tumače se na osnovu zahtjeva opisanih u važećem izdanju standarda MEST EN ISO 4259.		

PRILOG 3

METODE ISPITIVANJA
BENZIN

<i>Karakteristika</i>	<i>Metoda</i>
Gustina na 15°C	MEST EN ISO 3675 EN ISO 12185 ASTM D 1298
Istraživački oktanski broj	EN ISO 5164 ASTM D2699
Motorni oktanski broj	EN ISO 5163 ASTM D2700
Destilacija	MEST EN ISO 3405 ASTM D 86
Količina ugljovodonika -olefini -aromati	EN 12177 EN 15553 ASTM D 6277 ASTM D1319
Količina benzena	EN 238 EN 14517 ASTM D 6277
Količina kiseonika Količina oksigenata	EN 1601 EN 14517 EN 13132 ASTM D 5845
Količina ukupnog sumpora do 10mg/kg	MEST EN ISO 20846 MEST EN ISO 20884 ASTM D 7039

PRILOG 4

DIZEL GORIVA

<i>Karakteristika</i>	<i>Metoda</i>
Kinematska viskoznost	MEST ISO 3104 ASTM D445
Tačka paljenja	MEST EN ISO 2719
Tačka filtrabilnosti (CFPP)	MEST EN 116
Tačka tečenja	MEST ISO 3016 ASTM D 97
Sadržaj vode	MEST EN ISO 12937 ISO 6296
Sadržaj pepela	MEST EN ISO 6245
Korozija bakarne trake	MEST ISO 2160 MEST EN ISO 6251
Sadržaj policikličnih aromatskih ugljovodonika	EN 12916
Sadržaj metal estra masnih kiselina (FAME)	EN 14078

Sadržaj aromata	EN 12916
Cetanski Indeks	MEST EN ISO 4264
Ukupne nečistiće	MEST EN 12662 EN ISO 6245
Ugljenični ostatak (na 10% ostatka destilacije)	ISO 6615 ISO 10370
Sumpor	MEST EN ISO 8754 MEST EN ISO20884
Sadržaj indikatora (Solvent Yellow 124)	B.H8.065
Donja toplotna vrijednost,	ASTM D4868 (računski prema formuli iz Napomene I)
Izgled i Boja	Vizuelno DIN 51426 ASTM D 1500

PRILOG 5

TEČNI NAFTNI GAS – TNG

<i>Karakteristika</i>	<i>Metoda</i>
Gustina	MEST EN ISO 3993
MON	EN 589, Prilog D
Ukupni sadržaj diena, uključujući 1,3 butadien	EN 27941
Sumpor	EN 24260 ASTM D 3246 ASTM D 6667
Korozija bakarne trake	MEST EN ISO 6251
Ostatak poslije isparenja	EN ISO 13757
Napon para	EN ISO 4256 EN ISO 8973 EN 589, Prilog C
Sadržaj vode	EN 589, Tačka 6.2.
Miris	EN 589, Tačka 6.3., Prilog A

ZAPISNIK
O UZORKOVANJU TEČNIH GORIVA

- 1) Vrsta tečnog goriva:.....
- 2) Količina koju uzorak reprezentuje:.....
- 3) Isporučilac:.....
- 4) Adresa / telefon / fax / e-mail:.....
- 5) Prevozno sredstvo / Skladišni rezervoar / Benzinska stanica:.....
- 6) Terminal / br. rezervoara:.....
- 7) Ime odgovornog lica:.....
- 8) Oznaka uzorka:.....
- 9) Broj uzetih uzoraka / količina / broj plombe uzorka:
- 10) Vrijeme i mjesto uzorkovanja:.....
- 11) Metoda uzorkovanja (MEST EN ISO 3170; MEST EN ISO 3171; MEST EN 14275; MEST ISO 4257):
- 12) Napomena:.....
- 13) Ime, prezime i potpis lica koje je izvršilo uzorkovanje i lica koje je prisustvovalo uzorkovanju:.....

POTVRDA O USAGLAŠENOSTI KVALITETA TEČNIH GORIVA

1. Broj: _____
2. Matični / identifikacioni broj isporučioa _____
Naziv isporučioa: _____
Ulica i broj _____ Grad _____
Telefon _____ E-mail _____
Ime i prezime odgovornog lica _____
3. Naziv proizvoda: _____
Količina pošiljke: _____
Broj otpremnice i datum i/ili broj carinske deklaracije i datum _____
4. Država proizvodnje tečnog goriva _____
5. Tečno naftno gorivo ispitano je u akreditovanoj laboratoriji _____
Broj i datum izvještaja o ispitivanju _____
6. Sa potpunom odgovornošću izjavljujem da su ispitane vrijednosti karakteristika kvaliteta tečnog goriva za koje se izdaje ova Potvrda usaglašene sa zahtjevima Pravilnika o tehničkim i drugim zahtjevima za tečna goriva naftnog porijekla.
7. Oznaka i broj standarda za proizvod _____
8. U _____

M.P. ODGOVORNO LICE

(ime i prezime)